

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D. a JUDr. Lenky Matyášové, Ph.D. v právní věci žalobkyně: **G. M. G.**, zastoupená JUDr. Hanou Řeháčkovou, advokátkou se sídlem Boženy Němcové 26, Opava, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky, Věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Opava**, se sídlem Krnovská 68, Opava, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 7. 2011, č. j. 22 A 134/2011 - 4,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalované **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

III. Ustanovené zástupkyni žalobkyně JUDr. Haně Řeháčkové, advokátce se sídlem Boženy Němcové 26, Opava, **se** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ani náhrada hotových výdajů **nepřiznává**.

Odůvodnění:

Dne 21. 6. 2011 byl Krajskému soudu v Ostravě doručen návrh žalobkyně ze dne 16. 6. 2011 označený jako „*Správní žaloba proti rozhodnutí vedoucího oddělení výkonu trestu Věznice Opava, mjr. Mgr. I. K., řádně neprojednat návrh na obnovu řízení*“.

Ve svém podání žalobkyně uvedla, že dne 9. 5. 2011 zaslala k rukám vedoucího oddělení výkonu trestu žalované, mjr. Mgr. I. K., návrh na obnovu správního řízení.

Dne 16. 5. 2011sice proběhlo jednání ohledně zmíněného návrhu žalobkyně, nicméně se tak stalo až po té, co veškeré její věci byly zapečetěny ve vaku (žalobkyně následující den odjížděla do nemocnice). V důsledku toho bylo žalobkyni znemožněno ve věci předložit důkazy, přičemž celé jednání spočívalo pouze v tom, že mjr. Mgr. I. K. žalobkyni sdělil, že o předmětném návrhu již rozhodl. Žalobkyně dále poukázala na to, že proti rozhodnutí správního orgánu je osoba, jíž se takové rozhodnutí dotýká, oprávněna podat žalobu podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."). Popsaným postupem žalované došlo dle žalobkyně k dotčení jejích veřejných subjektivních práv, a to práva, aby její věc byla řádně projednána a dále práva předkládat a navrhovat v řízení důkazy.

Ve zmiňovaném podání ze dne 16. 6. 2011 žalobkyně zároveň navrhla, aby ji soud osvobodil od soudních poplatků a aby jí ustanovil zástupce z řad advokátů.

Krajský soud v Ostravě tuto žalobu prvním výrokem usnesení ze dne 11. 7. 2011, č. j. 22 A 134/2011 - 4, odmítl, druhým výrokem pak zamítl návrh žalobkyně na osvobození od soudních poplatků a na ustanovení zástupce z řad advokátů.

V odůvodnění usnesení krajský soud uvedl, že napadený výsledek činnosti žalované není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. Rozhodnutím ve smyslu uvedeného ustanovení lze rozumět jen takové akty orgánů veřejné moci, jež jsou výsledkem příslušného, často formalizovaného řízení a s jejichž vydáním spojuje vznik, změnu, zrušení či závazné určení práva a povinnosti některý z obecně závazných právních předpisů České republiky. Od takových rozhodnutí je však třeba odlišovat jiné faktické pokyny či donucení a další výsledky činnosti orgánů veřejné moci, které však rozhodnutími ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. nejsou. Krajský soud dospěl k závěru, že o takový případ se jedná i v posuzované věci, a proto žalobu podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl jako nepřípustnou, neboť směřovala proti úkonu žalované, který je dle § 70 písm. a) s. ř. s. ze soudního přezkoumání vyloučen, neboť není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. K návrhu žalobkyně na osvobození od soudních poplatků a na ustanovení zástupce z řad advokátů krajský soud uvedl, že vzhledem k uvedeným důvodům pro odmítnutí žaloby tento návrh zjevně nemohl být úspěšný. Žalobkyně tedy dle krajského soudu nenaplnila předpoklady pro osvobození od soudních poplatků podle § 36 odst. 3 s. ř. s.; jednou ze zákonných podmínek pro ustanovení zástupce soudem pak je v souladu s § 35 odst. 8 s. ř. s. to, že u navrhovatele jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků.

Uvedené usnesení krajského soudu napadla žalobkyně (stěžovatelka) včasnou kasační stížností. Stěžovatelka obecně namítá, že usnesení krajského soudu, jímž odmítl její žalobu proti „rozhodnutí" žalované, je nezákonné ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., neboť žalobou napadené „rozhodnutí" je přezkoumatelné ve správním soudnictví. Stěžovatelka zároveň soud požádala o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce z řad advokátů.

K návrhu stěžovatelky Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 30. 9. 2011, č. j. 22 A 134/2011 - 17, ustanovil jejím zástupcem JUDr. Hanu Řeháčkovou, advokátku.

Podáním ze dne 15. 11. 2011 doplnila ustanovená zástupkyně jménem stěžovatelky kasační stížnost o konkrétní důvody. Předně krajskému soudu vytýká, že předmětnou žalobu odmítl, aniž by se náležitě zabýval skutkovým stavem, když si ani neopatřil příslušné listinné podklady. Závěry uvedené v kasační stížností napadeném usnesení tak jsou zcela nekonkrétní a nepodložené. Zástupkyně poukazuje také na to, že krajský soud byl povinen posoudit žalobou napadený úkon žalované nikoliv podle formy, ale podle jeho obsahu, což však nebylo možné, pokud si soud žalobou napadený akt vůbec nevyžádal. V této souvislosti zástupkyně dále uvádí, že pokud žaloba měla vady, pro které nebylo možné v řízení pokračovat, měl se krajský soud nejprve pokusit takové vady odstranit postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s.; tak ovšem krajský soud nepostupoval a žalobu bez dalšího odmítl, přičemž stěžovatelce ani neposkytl poučení o tom, který soud je tedy pro přezkum rozhodnutí žalované věcně příslušný.

K vlastním důvodům zmíněného návrhu na obnovu řízení zástupkyně stěžovatelky uvádí, že na základě návrhu MUDr. Marečka ze dne 8. 2. 2011 byl dne 16. 2. 2011 stěžovatelce udělen kázeňský trest – důtka pro nezaplacení regulačního poplatku. Proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu podala stěžovatelka stížnost, jež ovšem byla zamítnuta. Stěžovatelka tedy požádala Ministerstvo zdravotnictví o stanovisko, zda v daném případě vskutku byla povinna regulační poplatek zaplatit či nikoliv. Dne 16. 3. 2011 ministerstvo stěžovatelce sdělilo, že žalovaná nepostupovala správně, když po stěžovatelce v daném případě požadovala zaplacení regulačního poplatku. S ohledem na stanovisko ministerstva se stěžovatelka zmíněným návrhem na obnovu řízení snažila pouze dosáhnout nápravy, neboť rozhodnutí o uložení kázeňského trestu pro ní mělo nepříznivé následky, zejména bylo důvodem, pro který Okresní soud v Opavě nevyhověl návrhu na podmíněné propuštění stěžovatelky z výkonu trestu odnětí svobody. Zástupkyně stěžovatelky konečně ke svému podání, jímž doplnila předmětnou kasační stížnost, přiložila příslušné listiny, a to především kopie návrhu stěžovatelky na obnovu kázeňského řízení ze dne 9. 5. 2011, záznamu o kázeňském přestupku odsouzeného ze dne 8. 2. 2011, rozhodnutí o uložení kázeňského trestu - důtky ze dne 16. 2. 2011 a příslušného rozhodnutí o stížnosti. Dále byla soudu předložena též kopie sdělení mjr. Mgr. I. K. ze dne 16. 5. 2011 k návrhu stěžovatelky na obnovu řízení, v němž je uvedeno, že kázeňské řízení podle zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nelze obnovit, a konečně též kopie zmíněného stanoviska Ministerstva zdravotnictví.

Žalovaná se ke kasační stížnosti ve stanované lhůtě nevyjádřila. Dne 1. 3. 2012 ovšem bylo Nejvyššímu správnímu soudu doručeno podání žalované ze dne 28. 2. 2012, v němž soudu sděluje, že v dané věci nebyl vydán žádný správní akt. Dále žalovaná ve svém podání uvádí, že zmíněný návrh stěžovatelky řešil dne 16. 5. 2011 vedoucí oddělení výkonu trestu, jenž stěžovatelce sdělil, že kázeňské řízení bylo přezkoumáno již k její stížnosti, nicméně nebylo zjištěno porušení právních norem. Dále bylo stěžovatelce sděleno, že kázeňské řízení obnovit nelze.

Spolu s uvedeným podáním žalovaná soudu předložila originál příslušného návrhu stěžovatelky na obnovu řízení ze dne 9. 5. 2011 a písemného vyřízení návrhu ze dne 16. 5. 2011.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného usnesení (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadené usnesení vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

Posléze Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí krajského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud předesílá, že v posuzovaném případě stěžovatelka kasační stížností napadla usnesení krajského soudu o odmítnutí návrhu. Takovou kasační stížnost lze opřít pouze o důvody nezákonnosti tohoto rozhodnutí dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. [viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, publikovaný pod č. 625/2005 Sb. NSS]. Pod tento důvod spadá i případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 12. 2005, č. j. 6 As 4/2004 - 53, dostupný na www.nssoud.cz).

Jelikož tedy kasační stížnost nesměřuje proti meritornímu rozhodnutí, nebude se ani Nejvyšší správní soud moci zabývat věcí samou, tj. nebude se zabývat otázkou zákonnosti žalobou napadeného postupu žalované. Předmětem posouzení Nejvyššího správního soudu v daném řízení bude toliko otázka, zda krajský soud postupoval správně, když žalobu stěžovatelky podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl po té, co dospěl k závěru, že směřovala proti úkonu žalované, který je dle § 70 písm. a) s. ř. s. ze soudního přezkoumání vyloučen, neboť není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s.

Za zásadní pro posouzení zákonnosti kasační stížností napadeného rozhodnutí považuje Nejvyšší správní soud v daném případě skutečnost, že stěžovatelka ve své žalobě ze dne 16. 6. 2011 brojí proti *rozhodnutí* vedoucího oddělení výkonu trestu žalované, mjr. Mgr. I. K., *řádně neprojednat návrh na obnovu řízení*, tedy nikoliv proti samotnému úkonu žalované, kterým byl zmíněný návrh vyřízen, resp., jímž nebylo návrhu vyhověno. Přitom je třeba zdůraznit, že se nejedná pouze o formulační nedostatek předmětné žaloby, neboť Nejvyššímu správnímu soudu je z úřední činnosti známo, že stěžovatelka u Krajského soudu v Ostravě napadla samostatnou žalobou též vlastní „rozhodnutí“ žalované ze dne 16. 5. 2011 o návrhu stěžovatelky na obnovu kázeňského řízení, konkrétně sdělení mjr. Mgr. I. K., že návrhu stěžovatelky na obnovu kázeňského řízení není možné vyhovět, neboť kázeňské řízení podle zákona o výkonu trestu odnětí svobody obnovit nelze.

Tuto žalobu stěžovatelky krajský soud taktéž odmítl podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. jako nepřípustnou a v řízení o kasační stížnosti proti zmiňovanému rozhodnutí krajského soudu, vedeném Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 5 As 39/2012, se tedy Nejvyšší správní soud bude moci v mezích žalobních bodů zabývat otázkou, zda přípis žalované, jímž byl vyřízen návrh stěžovatelky na obnovu řízení, je nutno považovat z hlediska § 65 odst. 1 s. ř. s. za rozhodnutí správního orgánu či nikoliv.

V každém případě je však nutno v nyní posuzované věci dospět k závěru, že předmětná žaloba proti rozhodnutí správního orgánu ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. nesměřovala. Pokud totiž stěžovatelka napadla žalobou ve správním soudnictví, konkrétně žalobou proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 s. ř. s., úkon žalované, jímž nebylo vyhověno jejímu návrhu na obnovu kázeňského řízení, jistě mohla v této žalobě namítat mj. i to, že takovým úkonem žalované byla dotčena na svých právech, neboť jí nebylo umožněno předložit pro posouzení jejího návrhu relevantní listinné či jiné důkazy, nicméně nelze připustit, aby stěžovatelka samostatnou žalobou podle § 65 s. ř. s. napadla pouze tuto tvrzenou dílčí vadu postupu žalované, kterou označuje jako *„rozhodnutí řádně neprojednat návrh na obnovu řízení“*, a další žalobou současně brojila proti vlastnímu úkonu žalované, jímž byl její návrh na obnovu vyřízen (k tomu srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2012, č. j. 5 As 13/2012 - 30).

S ohledem na uvedené Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že krajský soud ve svém postupu nepochybil, když předmětnou žalobu stěžovatelky bez dalšího odmítl podle § 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 68 písm. e) s. ř. s. jako nepřípustnou, jelikož dospěl k závěru, že nesměřovala proti rozhodnutí správního orgánu. Jakkoli lze stěžovatelce přisvědčit v tom, že krajský soud kasační stížností napadené usnesení odůvodnil velmi stručně a navíc obecně, zdejší soud přesto neshledal toto usnesení nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů, neboť závěr krajského soudu, podle něhož předmět žaloby není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1. s. ř. s., je v daném případě zcela zřejmý. Obdobně nebylo nutné, vzhledem k tomu, že žaloba zjevně napadala pouze tvrzenou dílčí vadu úkonu žalované, který byl zároveň u téhož krajského soudu napaden jinou žalobou, aby si krajský soud obstarával další podklady pro své rozhodnutí či aby odstraňoval vady žaloby.

V návaznosti na uvedené pak musí Nejvyšší správní soud podotknout, že zcela neopodstatněná je stížní námitka, podle níž krajský soud pochybil, když předmětnou žalobu odmítl a přitom stěžovatelku zároveň nepoučil o tom, který soud je v daném případě věcně příslušný. Krajský soud totiž žalobu stěžovatelky neodmítl podle § 46 odst. 2 s. ř. s. proto, že by měla být v této věci dána příslušnost soudu v občanském soudním řízení, nýbrž předmětnou žalobu odmítl jako nepřípustnou podle § 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 68 písm. e) a § 70 písm. a) s. ř. s., neboť stěžovatelka v posuzovaném případě brojila proti tvrzené dílčí vadě úkonu žalované, kterou rozhodně nelze považovat za samostatné rozhodnutí správního orgánu ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. K takové žalobě tedy není věcně příslušný žádný soud v ČR.

Vzhledem k těmto závěrům dále obstojí též druhý výrok kasační stížností napadeného usnesení, jímž krajský soud zamítl návrh stěžovatelky na osvobození od soudních poplatků a na ustanovení zástupce z řad advokátů, neboť v dané věci se vskutku jednalo o případ, kdy žaloba stěžovatelky zjevně nemohla být úspěšná.

Nejvyšší správní soud dospěl z uvedených důvodů k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 in fine s. ř. s. zamítl.

O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaná měla ve věci úspěch, příslušelo by jí tedy právo na

náhradu nákladů řízení, z obsahu soudního spisu však plyne, že jí žádné náklady nevznikly.

Stěžovatelce byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupce z řad advokátů, v takovém případě platí hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování podle § 35 odst. 8 s. ř. s. stát. Ustanovená zástupkyně se nicméně v podání ze dne 6. 12. 2011 adresovaném Nejvyššímu správnímu soudu náhrady veškerých nákladů právního zastoupení v dané věci výslovně vzdala. Ve smyslu § 35 odst. 8 s. ř. s. je tedy nutné její úkon vykládat tak, že ustanovená zástupkyně se předně vzdala odměny za zastupování stěžovatelky v dané věci a dále že nepožaduje ani náhradu hotových výdajů vynaložených v souvislosti se zastupováním stěžovatelky v dané věci. Nejvyšší správní soud tedy ustanovené zástupkyni stěžovatelky odměnu za zastupování v řízení o kasační stížnosti a náhradu hotových výdajů vynaložených v souvislosti s poskytnutím právní služby stěžovatelce v daném případě nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. července 2012

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu